

PROTOCOL
(CYBER)PESTEN
en
GEDRAG

Het Eiland

Protocol (Cyber)Pesten

Doel

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Definities

Wat is pesten?

Iemand wordt gepest als iemand anders of een groep mensen vervelende/gemene opmerkingen maakt tegen een betrokken persoon. Het is ook pesten als iemand wordt geschopt, geslagen, bedreigd of buiten de groep wordt geplaatst. Als dit soort zaken regelmatig gebeurt, en als het voor de betrokken persoon moeilijk is om zich te verdedigen, spreken we van pesten. Pestgedrag is schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als pesters.

De definitie van pesten is in het algemeen als volgt: Systematisch geweld van een of meer leerlingen ten opzichte van een of meer medeleerlingen, die niet meer in staat is / zijn om zichzelf te verdedigen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Isoleren en negeren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van de gepeste gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen.
- Pesten via sociale media, websites of andere media.

Wat is plagen?

Er is geen slachtoffer en dader; beide partijen zijn even sterk. Plagen kan de sociale weerstand van kinderen vergroten. Vaak speelt humor een rol.

Wat is ruzie ?

Ruzie gaat over een bepaalde zaak en niet om het beschadigen van een persoon. Een ruzie kan uitgepraat worden.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking. Het is een groeiend probleem. Daarom is een protocol van belang. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak met ouders.

Pesten op school

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt.
- Als pesten zich voordoet, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoe gaan wij op obs Het Eiland met (cyber)pesten om?

- Preventieve maatregelen. We proberen wat pesten betreft allereerst preventief te werken. We bespreken indien nodig op elk gewenst moment de schoolregels. Regels die gelden op het schoolplein, in de gangen en binnen de groepen.
- Als sociaal emotionele methode gebruiken we Kanjertraining. Door de inzet van Kanjertraining maken wij de leerlingen bewust van pestgedrag. Door middel van gesprekken wordt getracht het pesten te stoppen, de pester inzicht in zijn of haar gedrag te laten krijgen en de gepeste weerbaar te maken.
- Als leerkrachten en/of ouders merken dat (cyber)pesten voorkomt, informeren zij elkaar. Sinds kort maken wij gebruik van M5 meldsysteem. Ouders en leerlingen kunnen een melding maken van pestincidenten op school.
- Als pesten een groepsaangelegenheid is. Soms is een groot gedeelte van een groep bij het pesten betrokken. Dan gaan we samen met de schoolondersteuner kijken wat de mogelijkheden zijn met externen.
- Groepsouderavond. Als bovenstaande niet helpt, beleggen we desgewenst een groepsouderavond. Op deze avond proberen we gezamenlijk een oplossing te vinden om het pestgedrag te stoppen. We bespreken de methode die we gebruiken en hoe we samen met de ouders tot een oplossing kunnen komen.

Hoe werkt het M5 meldsysteem?

Om inzicht te krijgen en actief te kunnen reageren op pesten maken wij op school gebruik van het M5 meldsysteem. Op de website van onze school is een knop geplaatst.

Via deze knop kunnen leerkrachten, ouders en leerlingen gebeurtenissen melden waarbij zij zich niet prettig voelden. Er wordt ingevuld wat er gebeurd is, waar het gebeurd is en wie er als pester en als slachtoffer bij betrokken waren. De meldingen worden dagelijks bekeken en indien nodig worden de volgende stappen ondernomen:

1 De school biedt steun aan het kind met grensoverschrijdend gedrag:

- De leerkracht geeft een signaal aan de melder dat het bericht via M5 is ontvangen. Wanneer er over een kind meerdere meldingen zijn gemaakt, dan krijgt hij/zij een status in M5. In de daarop volgende klassenronde worden er geen namen genoemd en krijgen ze de mogelijkheid om het te verbeteren. Vaak weten de leerlingen wel dat het over ze gaat, mocht dit niet het geval zijn dan geeft de groepsleerkracht een seintje aan de leerling.
- Wanneer er meldingen binnen blijven komen, wordt het kind openlijk in de klas aangesproken door de directie, zodat het voor de hele klas duidelijk is dat zij en ook de leerkracht weet dat er wordt gepest en door wie. Dat klinkt stevig. Bedenk echter dat kinderen het vaak al lang weten en soms jarenlang hun mond hebben gehouden. Soms zelfs hebben moeten houden.
- De klas wordt gevraagd om het kind te helpen bij het stoppen met pesten en vooral incidenten te blijven melden, zodat de volwassenen goed op de hoogte blijven van wat er speelt. Het kind krijgt twee-drie weken de tijd om te stoppen met pesten. De ouders van het betreffende kind worden hiervan door de leerkracht op de hoogte gebracht en gevraagd om dit met hun kind te bespreken.

In deze periode zet de leerkracht de volgende stappen:

1. Bespreekt met het kind wat pesten voor een ander betekent.
2. Bespreekt hoe je op een positieve manier relaties kan onderhouden met andere kinderen.
3. Helpt het kind om zich aan regels en afspraken te houden (evt. doornemen schoolregels)
4. Zorgt ervoor dat het kind zich veilig voelt; legt uit wat de leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.

- Wanneer blijkt dat het kind niet kan stoppen met pesten, gaat de leerkracht samen met de M5-coördinator en de ouders op zoek naar passende hulpmaatregelen. Om de veiligheid van de groep te waarborgen en het kind te helpen stoppen met pesten worden er maatregelen genomen. Dit wordt in de groep besproken. De directie/leerkracht neemt op dezelfde dag telefonisch contact op met de ouders.
  - Gaat het bijv. vaak fout tijdens de pauze, dan blijft het kind gedurende een langere periode binnen een straal van 10 meter bij de leerkracht. Deze, of andere hulpmaatregelen, worden niet als straf ingezet maar als hulp om het pesten te voorkomen. Op school rust de verantwoordelijkheid naar al onze leerlingen en medewerkers dat we er voor zorgen dat het zo veilig mogelijk is.
  - Als leerlingen langere tijd niet in de 'fout' gaan, verandert geleidelijk hun gedrag. Daarnaast komt de groep tot rust. Leerlingen gaan ervaren dat school de regie heeft. Ook op de momenten dat wij als volwassenen er niet bij zijn.
  - Ieder kind kan stoppen met pesten. Doorgaan met pesten is geen optie. Ook niet buiten school. We vinden het zo belangrijk dat iedereen zich vanuit een veilige basis kan ontwikkelen, dat we als school bewust en consequent grenzen stellen. Dat wordt door kinderen op dat moment niet altijd gewaardeerd, maar dat verwachten we ook niet. Als volwassenen, ouders en school, hebben we de taak om kinderen die zich onveilig voelen te helpen. Juist ook dat stoere meisje, of die stoere jongen met die brutale mond.
  - In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat we er niet in slagen om voldoende veiligheid te creëren voor een leerling die stelselmatig pest. Op dat moment gaan we het gesprek met alle partijen aan en kijken we naar oplossingen die wij niet kunnen bieden.
  - In zo'n geval kan de directie besluiten over te gaan op de procedure schorsing en verwijdering. De directie meldt dit bij Zaan Primair en de leerplichtambtenaar.

2 De school biedt steun aan het kind dat gepest wordt

Leerlingen weten dat er niet direct ingegrepen wordt na een melding. Ze weten ook dat we op zoek zijn naar structurele patronen omdat zij ook wel merken dat het ingrijpen op incidenten vaak zo weinig oplevert. Zoals gezegd laat de groepsleerkracht de leerling of ouder weten dat hij/zij de melding in de M5-meldbox heeft gezien. Dat doet hij of zij heel discreet. Na meerdere meldingen neemt de leerkracht de regie. Hij of zij onderneemt de volgende stappen:

- Luistert naar het kind en neemt het probleem serieus.
- Overlegt met het kind over mogelijke oplossingen.
- Werkt samen met het kind aan oplossingen.
- Zorgt er indien nodig voor dat het kind deskundige hulp krijgt.
- Zorgt voor follow-up gesprekken, op een aantal afgesproken momenten. In enkele situaties kan er sprake zijn van eenmalige voorvallen die zodanig ernstig zijn dat het voor school nodig is om direct te reageren. In dat geval pakt de directie van de school dit direct op en zal er ook direct contact met de ouders worden gezocht.

3. De school betreft de groep (meelopers en de rest van de klas) bij de oplossingen van het pestprobleem

- De klas speelt een belangrijke rol in het oplossen van het pestprobleem. Zij moeten blijven melden en kunnen de pester helpen met stoppen en het gepeste kind steunen.
- Er wordt met de kinderen gepraat over het pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen wordt nagedacht over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen en hoe ze daar een actieve rol bij kunnen spelen.

4. De school informeert de ouders van het gepeste en van het pestende kind en steunt deze.

De school neemt ouders van een kind dat wordt gepest serieus en zal de ouders en de betreffende leerling vragen incidenten te blijven melden in het meldsysteem. Daarnaast wordt het advies gegeven om goed met het kind in gesprek te blijven. De ouders worden geïnformeerd over de stappen die worden genomen om het pesten te stoppen. Ouders van een kind dat pest, worden op de hoogte gebracht als hun kind in de groep wordt aangesproken. De ouders worden geïnformeerd over het M5 stappenplan en meegenomen in het proces om het pesten te stoppen. Indien nodig kan de school ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Stappenplan Protocol gedrag

Probleem?		Actie(s)		Extra handelingssuggesties
Is er sprake van een gedragsprobleem?	→ Nee	*Blijf school/gedragsregels inoefenen *Bevorder gewenst gedrag	→ Extra	*Opstokers geven *Activiteiten voor de groep: klassen- en teambouwers *Voorkomen van ongewenst gedrag door toepassen Kanjertraining
↓ Ja				
Is er sprake van een incidenteel gedragsprobleem?	→ Ja	*Registreren in actielijst en incidenten met anderen registreren in M5 *Ontmoedigen ongewenst gedrag door consequent aanspreken en handhaven van regels *Oplossingsgericht gesprek met het kind	→ Extra	*Contact opnemen met ouder(s), deelgenoot maken *Opnieuw gedragsregels inoefenen *Belonen gewenst gedrag *Gericht aanbod uit Kanjertraining *Eventueel pestprotocol in gang zetten
↓ Nee				
Is er sprake van een aaneenschakeling van incidentele problemen?	→ Ja	*Registreren in actielijst en M5 *Ouders op de hoogte stellen van aaneenschakeling van gedragsproblemen *Achterhalen van het doel van het wangedrag *Wandelpadgesprek met kind *Dossier kind bekijken en opstellen IHP *Bespreken in SOT o.b.v. executieve functies	→ Extra	*Overleg met IB'er *Plan van aanpak gedrag *Gericht aanbod uit Kanjertraining *Belonen gewenst gedrag *Observatie door interne of externe deskundige
↓ Nee				
Is er sprake van voortdurende van gedragsproblemen?	→ Ja	*Registreren in actielijst en M5 *Intensieve samenwerking leerkracht/kind/ouder/IB *Melding bij directie *Herhalen wandelpadgesprek *Invullen handlingsplan	→ Extra	* Check in-check out m.b.t. afspraken * Contactschrift * Aanmelden BOT * Belonen gewenst gedrag * Aanvraag <u>O</u> nderwijs <u>O</u> ndersteunings <u>A</u> rrangement * Contact met schoolversterker * Ouders wijzen op protocol time-out, schorsing en verwijdering
↓ Nee				
Is er sprake van een structureel gedragsprobleem?	→ Ja	*Registreren in actielijst en M5 *Gesprek met IB'er en schoolversterker *Bespreken in BOT * Rapportage * Melden bij bevoegd gezag * Aanvragen OOA	→ Extra	*Uitsluiting van bepaalde activiteiten voor bepaalde/onbepaalde tijd * Eventuele uitvoering van het protocol time-out, schorsing en verwijdering
↓ Nee				
Er is sprake van onaangepast gedrag waardoor school geen of onvoldoende invloed uit kan oefenen om gedrag te veranderen	→ Ja	*Registreren in actielijst en M5 *Gesprek lk/ouder/dir met verslaggeving *Melding bij bevoegd gezag *Overbruggingsmaatregelen treffen *Aanvraag ODR voor cluster 4	→ Extra	*ZZP'er inschakelen op basis van <u>O</u> nderwijs <u>O</u> ndersteunings <u>A</u> rrangement *Noodplaatsing; procedure op SMW http://www.swvpozaanstreek.nl/uploads/Beleidsdocument_Noodprocedure_SWV_201120_5.pdf

